

Από τον Αδριανό Γεωργίου

Πρέπει ο κριτικός να μάθει τους δρόμους που οδηγούν στις πόρτες των παιδικών θεάτρων γιατί μόνο έτσι η κοινή γνώμη θα μορφωθεί άποψη για την ποιότητα των προϊόντων, που σερβίρονται στα παιδιά μας απ' τα τριάντα (και ολόένα αυξανόμενα και πληθύνονται) θεάματα ανηλικών που λειτουργούν σήμε-
ρα στην πρωτεύουσα. Είναι απαραίτητο εξάλλου οι παραγωγοί αυτών των παραστάσεων να έχουν την αίσθηση πως ο χώρος επιτηρείται. Κάποιοι παρακολουθούν, αξιολογούν και αποφαίνονται για την αξία της προσφοράς, πνευματικής και αισθητικής, προς θεατές παρθένας προσληπτικότητας. Υπάρχει δέβια και η επιτροπή του υπουργείου Παιδείας που κρίνει την καταλληλότητα του θεάματος, αλλά η εκτίμησή απ' τον κριτικό το αξιολογεί σε διαφορετική διαβάθμιση και το αντιμετωπίζει σε ευρύτερο ορίζοντα. Η σοφρότητα και η ευθύνη του κάθε συγκροτήματος που ειδικεύεται στην παραγωγή παιδικών παραστάσεων θα προκύψει από τον σχολασμό των κριτικών. Υπάρχει άλλωστε και το ηθικό χρέος απέναντι στους συντελεστές των παιδικών θεμάτων. Καταβάλλουν μόγχο καλλιτεχνικό, δημιουργούν, προβληματίζονται και μάλιστα σε πε-
διο ειδικών απαιτήσεων και αναγκών κι έχουν κι αυτοί δικαίωμα να κριθούν και να προβληθεί η δουλειά τους. Αν ανησυχούν ως υποδεέστεροι, αν το θέατρο που υπηρετούν περιφρονείται, η απαξίωσή αυτή αγνόηση τραυματίζει όλους τους συγγραφείς, τους μουσικούς, τους σκηνογράφους, τους σκηνοθέτες, τους ηθοποιούς, που δραστηριοποιούνται στο παιδικό θέαμα, τους υποβιβάζει κι αυτό είναι αντικαλλιτεχνικό, και αντιδεοντολογικό, όσον αφορά την ανηκεμεινικότητα και αμεροληψία απέναντι στην τέχνη και στους καλλιτέχνες.

Ο «Μαγικός αυλός» σε απλουστευτική εκδοχή λιμνέτρου και μουσικής προσαρμοσμένος για παιδιά είναι ασφαλώς μια ερεθιστική πρόκληση. Πώς αποδόθηκε η μεγαλειώδης σύνθεση του Μότσαρτ και πώς δασκευάστηκε για την περίπτωση ο μύθος για το φως και το σκοτάδι, το καλό και το κακό, την υψηλοφροσύνη και την ευτέλεια; Αυτά καθόρισαν τη δεύτερη επιλογή μας φέτος το χειμώνα και μ' αυτά θρεθήκαμε απέναντι απ' τη σκηνή του «Μινώα» που παίζεται παραλλαγή της γνωστής όπερας.

Το παραμυθένιο στοιχείο είναι ό,τι προεξέχει απ' την παράσταση που παρακολουθήσαμε. Η βασιλίσσα της νύχτας, ο άρχοντας του φωτός, η χαμένη πριγκίπισσα, ο ορατός πριγκίπας, το νικημένο τέρας, τα ξω-

Οι τρεις κυρίες (Ειρήνη Σταμάτη, Κορίνα Αλεξανδρίδου και Μαίρη Βλάχου) με το Σαράστρο (Τάσο Αλατζά)

Με απαιτήσεις και φιλοδοξίες

Τικά και οι νεράδες, οι δοκιμασίες, ο δύσμορφος κακός και τέλος ο θρίαμβος του καινού, του φωτεινού, του καλού και του ωραίου είναι όλα τα βασικά κύτταρα ενός ορθόδοξου παραμυθιού και η διασκευή της Ελένης Μαδίλη τα διατήρησε και τα ανέδειξε. Η σημαντική αρετή της μεταφοράς, ωστόσο, ήταν η μετατροπή του ντισεικού στοιχείου της όπερας σε παιδαγωγική παρότρυνση. Είναι επιλογή του καθενός μας η τοποθέτησή του στο σύστημα αξιών του κόσμου. Οι βαθμιδές των εκλεκτών κατακτούνται απ' τους ικανούς και τους διατεθειμένους να αγωνιστούν και να προσπαθήσουν. Ο υπαινιγμός για τα τηλεοπτικά κανάλια και η ταύτισή τους με τον κατ' εξοχήν φυγόπονο, χαμηλών πτήσεων, Παπαγιάννη δίνει μια μάλλον ανεπίτρεπτη επιθεωρησιακή χροιά στο έργο, είναι όμως ενδιαφέρουσα απ' την άποψη πως ο μικρός θεατής προσεγγίζει το θεαμα-
με οικείες, καθημερινές του καταστάσεις. Από άποψη θεατρικότητας η διασκευή ακολούθησε την απλή και εύληπτη τακτική της εισόδου, εξόδου των προσώπων με μετωπική διεξαγωγή, πρακτική τόσο δοκιμασμένη και αποτελεσματική στα λαϊκά

κυρίως δρώμενα.

Η Ελένη Μαδίλη και στη σκηνοθετική της διαδικασία διατήρησε την ίδια άποψη. Αβασθή διακτραίωση της δράσης, απλουστευμένη υποκριτική, ώστε το παραμύθι να διεκχθεί παρελκασιακά και εύκολα και να μη θυθίζεται σε δραματογενικές δίνες. Το αξιοσημείωτο είναι πως η παράσταση πουθενά δεν παιδιάριζε, όπως συμβαίνει σε πολλές περιπτώσεις, που — με κακώς εννοούμενη αντήληψη περί παιδικότητας υποκριτική και σκηνοθεσία — γίνονται ένα αντιπαθητικό μπεμπέδισμα. Έχω δει παιδιά μικρών ηλικιών να παρακολουθούν βλοσυρά τέτοιου είδους παραστάσεις σαν να αναρωτούνται γιατί τάχα αυτοί εκεί οι άνθρωποι συμπεριφέρονται τόσο παράξενα. Η παράσταση του «Μινώα» ήταν απλοποιημένη και αφαιρετική αλλά σε επίπεδο ενήλικων.

Γενικώς, όπως είπαμε, η ερμηνεία των ηθοποιών ακολούθησε με συνέπεια μια «αφηγηματική» γραμμή, κοντινή στη λεγόμενη αποστασιοποίηση. Παραμύθι γαρ. Οι απαιτήσεις συνθέσεων ήταν λίγες. Ρόλοι με ιδιώματα, πέραν δηλαδή του ευθέως, ήταν δύο. Ο Παπαγιάννης του Bay-

γέλη Θεοφάνη και ο Μονόστατος του Χρίστου Γεωργίου. Ο πρώτος, που είναι πρόσωπο καιρό στο έργο, δεν δόθηκε με διαστάσεις και νομίζω πως αδικήθηκε γιατί ασχολοιήθηκε σαν να ήταν ένας αυτοσχεδιαστικός κομπέρ, ο δεύτερος, με πρότυπο τον Κουασιμόδο, διαπλάστηκε πειστικά για τη σωματική και ηθική του δυσμορφία και γινόταν, όπως έπρεπε, απεχθής και επίφοδος. Από εκεί πέρα όλοι οι ηθοποιοί ήταν συνεπείς στο «κοστουμ» τους. Ο Σαράστρο του Τάσου Αλατζά είχε τη μεγαλοπρέπεια του υπεράνθρώπου, είχε παρουσία έγκυρη, φωνή επιβλητικής αναθότητας, παρεμβάσεις αρχιτέκτονα του σύμπαντος. Η Μυραίνη Σακκά σαν βασίλισσα της νύχτας δρισκόταν στον αντίποδα του καλού και δόθηκε με έκδηλα όλα τα χαρακτηριστικά της δολιότητας, της κακότητας, της καταστροφικής μανίας αλλά με την πρέπουσα βασίλική ψυχραιμία ώστε να αντιπαρατίθεται με το Σαράστρο στο ίδιο επίπεδο. Ερμηνείες πετυχημένες. Ο ρόλος της πριγκίπισσας, ρόλος εκ των πραγμάτων ασήμαντος και αρκούντως άνευ θείου και φωσφόρου, είχε την τύχη να ανατεθεί στην καλή ηθοποιό Ευτυχία Λιβανίου κι έτσι κέρδισε σε ομορφιά και χάρη αλλά απέκτησε και υπόσταση δραματική. Αντίθετα, ο πριγκίπας του Χριστόφορου Βασιματζόγλου έχασε απ' τη χάρη του και αδυνάτισε δραματογενικά. Ιδιαίτερα θέλω να αναφερθώ στις θαυμάσιες τρεις κυρίες που τις έπαιζαν η Ειρήνη Σταμάτη, η Κορίνα Αλεξανδρίδου και η Μαίρη Βλάχου. Ένα απολαυστικό τρίο, συντονισμένο στη χάρη, στη σπιρτάδα και στην κίνηση. Εξαιρετικές, αποκαλύπτουν και οι τρεις ξεχωριστά προσόντα με ιδιαίτερη αναφορά στην τελευταία που αξιοποιεί σπουδαία την προς επιρρώσιν ατάκα.

Η μουσική του Γιώργου Κατσαρού αδικήθηκε απ' την αναγκαιότητα να μείνει κοντά στον Μότσαρτ. Άλλα τα μεγέθη και διαφορετικά τα είδη, ωστόσο, ο συνθέτης μας θα μπορούσε να γράψει μουσική πολύ καλύτερη απ' το αποτέλεσμα αυτής της ανοίκειας συγγένειας. Ωστόσο σαν δημιουργήματα μουσικά με μεγάλη θεατρική πείρα, πολλά απ' τα τραγούδια κρατήθηκαν σε ικανοποιητικό επίπεδο και εκτελέσθηκαν πολύ καλά απ' τους ηθοποιούς. Αυτό όμως που προκαλεί έντονο θαυμασμό είναι τα κοστουμιά της Μελίνας Βιολατζή. Κοστουμία αξίως ανδρικής Σκηνης τόσο σε σχεδιασμό όσο και σε εκτέλεση (Σταυρούλα Τούρα). Πλούσια, ευφάνταστα, πολυλποκα, ακριβά. Η εικαστική «μπαβτα» της παράστασης, ένας από τους βασικούς παράγοντες των γενικών καλών εντυπώσεων.